

ทศพิธราชธรรมสำหรับนักบริหารรัฐกิจในศตวรรษที่ 21*
TOTSAPITRAJADHAMMA FOR PUBLIC ADMINISTRATORS
IN THE 21ST CENTURY

โคภิษฐ์ บุญทอง

Sophit Bunthong

บริษัท คริปโตพร็อพ จำกัด

Cryptoprop Co., Ltd.

Corresponding Author E-mail: sophit.aey@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเสนอแนวทางการประยุกต์ใช้หลักธรรมทศพิธราชธรรม ซึ่งเป็นคุณธรรม 10 ประการของผู้นำตามคติในพระพุทธศาสนา ได้แก่ ทาน ศีล บริจาค อหิงสา มัทวะ ตปะ อักโกธะ อวิหิงสา ขันติ และอวิโรธนะ กับการบริหารรัฐกิจในศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีบริบทการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว การวิเคราะห์เชิงคุณธรรมนี้เชื่อมโยงหลักธรรมเข้ากับแนวคิดการบริหารสมัยใหม่ ได้แก่ ธรรมาภิบาล ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม และการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยใช้วิธีการศึกษาเอกสารและการวิเคราะห์เชิงแนวคิด ผลการศึกษาพบว่า ทศพิธราชธรรมสามารถเป็นกรอบจริยธรรมที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนานักบริหารรัฐกิจ ให้มีความเสียสละ ความซื่อสัตย์ ความยุติธรรม และความอดทน ซึ่งเป็นคุณสมบัติสำคัญในการบริหารงานท่ามกลางความซับซ้อนของปัญหาสังคมร่วมสมัย การประยุกต์ใช้หลักธรรมนี้ช่วยเสริมสร้างภาวะผู้นำที่มีจริยธรรม ลดปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน เพิ่มความโปร่งใสในการบริหาร และฟื้นฟูความไว้วางใจของประชาชนต่อระบอบราชการไทย นอกจากนี้ ยังช่วยสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นการบริการสาธารณะ การมีส่วนร่วม และความยั่งยืน บทความนี้สรุปว่า ทศพิธราชธรรมไม่เพียงเป็นหลักธรรมทางศาสนา แต่เป็นเครื่องมือในการสร้างผู้นำที่สามารถตอบสนองต่อความท้าทายของโลกยุคใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม; ทศพิธราชธรรม; นักบริหารรัฐกิจ; ศตวรรษที่ 21; พระพุทธศาสนา

* Received March 13, 2025; Revised September 3, 2025; Accepted September 19, 2025

Abstract

This academic article aims to study and propose the application of the Buddhist principle Dasa-Raja-Dhamma, comprising ten royal virtues generosity, morality, renunciation, honesty, gentleness, self-discipline, non-anger, non-violence, patience, and impartiality in the context of 21st-century public administration, which is shaped by rapid changes in social, economic, and technological dimensions. This ethical analysis links the traditional virtues with contemporary administrative theories such as Good Governance, Ethical Leadership, and Participatory Governance. The findings suggest that Dasa-Raja-Dhamma can serve as a moral foundation for ethical leadership, accountability, and justice, while also restoring public trust and enhancing sustainability within the Thai bureaucratic system.

Keywords: Ethical Leadership; Ten Royal Virtues; Public Administrators; 21st Century; Buddhism

บทนำ

ศตวรรษที่ 21 เป็นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงที่ซับซ้อนและรวดเร็ว ทำให้การบริหารรัฐกิจเผชิญความท้าทายใหม่ในหลายมิติ ทั้งการจัดการความไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจ การแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม การลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม และการฟื้นฟูความไว้วางใจของประชาชนต่อสถาบันรัฐ (United Nations, 2023) ความท้าทายเหล่านี้ไม่เพียงต้องการนักบริหารที่มีความรู้และทักษะทางเทคนิคเท่านั้น แต่ต้องการผู้นำที่มีคุณธรรมจริยธรรมเป็นรากฐานในการตัดสินใจและการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและความชอบธรรมในการใช้อำนาจรัฐ

การพัฒนาทฤษฎีการบริหารรัฐกิจได้ก้าวผ่านจากแนวคิด Old Public Administration ที่เน้นการควบคุมและการปฏิบัติตามกฎระเบียบ สู่ New Public Management ที่มุ่งเน้นประสิทธิภาพและการตอบสนองต่อลูกค้า และต่อมาเป็น New Public Service ที่เน้นการให้บริการประชาชนและการมีส่วนร่วมของสังคมพลเมือง (Denhardt & Denhardt, 2015) อย่างไรก็ตาม การศึกษาวิจัยในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยสำคัญที่ขาดหายไปในการพัฒนาทฤษฎีการบริหารรัฐกิจคือ มิติจริยธรรมและคุณธรรมของ

ผู้บริหาร (Cooper, 2012; Frederickson, 2010) ซึ่งเป็นปัจจัยกำหนดความยั่งยืนและประสิทธิผลของการบริหารในระยะยาว

ทศพิธราชธรรมในฐานะหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาสำหรับผู้ปกครองที่ปรากฏในพระไตรปิฎก มีเนื้อหาครอบคลุมคุณลักษณะที่สำคัญของผู้นำทั้ง 10 ประการ ได้แก่ ทาน (การให้และการเสียสละ) ศีล (การรักษาศีลธรรม) บริจาค (การสละประโยชน์ส่วนตน) อาชวชะ (ความซื่อสัตย์สุจริต) มัททวะ (ความอ่อนโยนและไมตรี) ตปะ (ความมีวินัยในตน) อักโกธะ (การควบคุมอารมณ์) อวิหิงสา (ความไม่เบียดเบียน) ขันติ (ความอดทนและความพากเพียร) และอวิโรธนะ (ความไม่มีเวร) (ขุ.ชา. 28/240/86) (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) หลักธรรมเหล่านี้ไม่เพียงเป็นอุดมการณ์ทางศาสนา แต่สะท้อนหลักการบริหารที่เน้นความรับผิดชอบต่อส่วนรวม การใช้อำนาจอย่างชอบธรรม และการสร้างความยั่งยืนให้กับสังคม

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและพัฒนากรอบแนวคิดการประยุกต์ใช้ทศพิธราชธรรมในบริบทการบริหารรัฐกิจสมัยใหม่ โดยวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างหลักธรรมทางพระพุทธศาสนากับทฤษฎีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม และหลักธรรมาภิบาล เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางจริยธรรมของนักบริหารรัฐกิจ อันจะส่งผลต่อการเพิ่มประสิทธิผลของการบริหาร การสร้างความไว้วางใจของประชาชน และการพัฒนาระบบราชการที่มีความยั่งยืนในศตวรรษที่ 21

หลักทศพิธราชธรรม

ทศพิธราชธรรม หมายถึง ธรรมะ 10 ประการสำหรับพระราชาหรือผู้ปกครอง เป็นหลักธรรมที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนาหลายแห่ง อาทิ พระไตรปิฎกและอรรถกถา โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้ปกครองยึดถือเป็นแนวทางในการปกครองบ้านเมือง ในบริบทของประเทศไทย ทศพิธราชธรรมได้รับการยกย่องและนำมาปฏิบัติโดยพระมหากษัตริย์ไทย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ 9) ที่ทรงเป็นแบบอย่างของการทรงงานตามหลักทศพิธราชธรรมอย่างชัดเจน (พอเพียง, ม.ป.ป.)

ทศพิธราชธรรมประกอบด้วยหลักธรรม 10 ประการ ดังนี้

1. ทาน หมายถึง การให้ทาน คือ การเสียสละทรัพย์ สิ่งของ หรือผลประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์สุขของผู้อื่น

2. ศิล หมายถึง การรักษาศิล ความประพฤตินี้เรียบร้อย ไม่ละเมิดศีลธรรม ไม่เบียดเบียนผู้อื่น
3. บริจาค หมายถึง การเสียสละแม้สิ่งที่รักหรือยึดถือ เพื่อประโยชน์ส่วนรวม
4. อาชวชะ หมายถึง ความซื่อตรง ไม่คดโกง พุดและทำอย่างตรงไปตรงมา
5. มัททวะ หมายถึง ความอ่อนโยน อ่อนน้อม ถ่อมตน ไม่แข็งกร้าว
6. ตปะ หมายถึง ความเพียรในการฝึกตน ขจัดกิเลสเพื่อความเจริญของตนและส่วนรวม
7. อักโกธะ หมายถึง ไม่โกรธ ไม่ตอบโต้ด้วยอารมณ์ หมั่นระงับความโกรธด้วยปัญญา
8. อวิหิงสา หมายถึง ไม่เบียดเบียนทั้งทางกาย วาจา ใจ มีเมตตาเป็นพื้นฐาน
9. ชันติ หมายถึง ความอดทนต่อความยากลำบาก การดูหมิ่น ความเจ็บปวดหรือวิฤตการณ์
10. อวิโรธนะ หมายถึง ความตั้งมั่นในธรรม ไม่ลำเอียง ไม่ยอมตามอำนาจหรือลาภสักการะ

ในเทมียชาดก พระโพธิสัตว์ตรัสว่า “ราชาใดเป็นผู้ไม่ตั้งอยู่ในธรรม ย่อมปรารถนาแต่บำเรอตน ย่อมไปสู่ทุกคติในเบื้องหน้า แต่ผู้ปกครองโดยธรรม มีทศพิธราชธรรมเป็นเครื่องประดับ ย่อมถึงสุคติทั้งในโลกนี้และโลกหน้า” (ขุ.ชา. 28/240/86) (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) หลักธรรมชุดนี้มุ่งเน้นการบำเพ็ญคุณธรรมภายในเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม มิใช่เพื่อตนเอง โดยเน้นความเสียสละ ความยุติธรรม และความเมตตา ซึ่งสอดคล้องกับหลักการปกครองในอุดมคติของพระพุทธศาสนา และสามารถปรับใช้ได้เหมาะสมในบริบทของผู้ในยุคใหม่ ไม่ว่าจะเป็นผู้นำประเทศ ข้าราชการระดับสูง หรือผู้บริหารองค์กรสาธารณะ

สรุป ทศพิธราชธรรม เป็นหลักธรรม 10 ประการสำหรับผู้ผู้นำตามคตินิพพานพระพุทธศาสนา ได้แก่ ทาน ศีล บริจาค อาชวชะ มัททวะ ตปะ อักโกธะ อวิหิงสา ชันติ และอวิโรธนะ โดยมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมการปกครองที่ตั้งอยู่บนคุณธรรม ความเสียสละและความยุติธรรม

แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับนักบริหารรัฐกิจในศตวรรษที่ 21

ในศตวรรษที่ 21 บริบทของการบริหารรัฐกิจได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากจากเดิมที่เน้นระบบราชการแบบดั้งเดิม (Traditional Bureaucracy) สู่แนวทางที่เน้นความยืดหยุ่น การมีส่วนร่วม และการตอบสนองต่อสาธารณะอย่างโปร่งใสและรวดเร็ว ท่ามกลางบริบท

เช่นนี้ นักวิชาการและองค์กรระหว่างประเทศได้เสนอแนวคิดและทฤษฎีที่หลากหลาย เพื่อเป็นกรอบในการพัฒนานักบริหารรัฐกิจให้เท่าทันความเปลี่ยนแปลง โดยสามารถแบ่งออกเป็นแนวคิดสำคัญได้ดังนี้

1. ทฤษฎีการบริหารภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management – NPM) เกิดขึ้นในช่วงปลายทศวรรษ 1970 และได้รับการพัฒนาอย่างแพร่หลายในประเทศตะวันตก โดยเฉพาะในสหราชอาณาจักร นิวซีแลนด์ และออสเตรเลีย ก่อนจะแพร่หลายไปยังประเทศอื่น ๆ ในช่วงปลายศตวรรษที่ 20 แนวคิดนี้เป็นปฏิกิริยาต่อข้อจำกัดของระบบราชการแบบดั้งเดิม (Weberian Bureaucracy) ที่ถูกมองว่าขาดประสิทธิภาพ ตอบสนองต่อประชาชนได้ช้า และมีความแข็งตัวเชิงโครงสร้าง (Hood, 1991) ซึ่งเป็นหนึ่งในนักวิชาการคนแรกที่ยินยอมและวิเคราะห์แนวคิด NPM อย่างเป็นระบบ ได้เสนอว่า NPM มีคุณลักษณะสำคัญ 7 ประการ ได้แก่ 1. ความเน้นย้ำต่อวิธีการวัดผลสัมฤทธิ์และผลลัพธ์ที่ชัดเจน 2. การยึดหลักคุณค่าเชิงธุรกิจ เช่น ประสิทธิภาพ ความคุ้มค่า และการแข่งขัน 3. การเน้นบทบาทของผู้จัดการในฐานะผู้มีอำนาจตัดสินใจมากขึ้น 4. การแยกบทบาทเชิงนโยบายออกจากงานดำเนินงาน 5. การใช้สัญญา การจ้างภายนอก และการบริหารตามข้อตกลง 6. การลดขนาดภาครัฐและส่งเสริมบทบาทภาคเอกชน และ 7. การเน้นให้บริการประชาชนเสมือนเป็น “ลูกค้า”

ในบริบทนี้ นักบริหารรัฐกิจตามแนวคิด NPM จะต้องมีทักษะเชิงบริหารจัดการ คล้ายกับภาคธุรกิจ เช่น การวางแผนเชิงกลยุทธ์ การจัดทำดัชนีชี้วัดผลการดำเนินงาน (Key Performance Indicators: KPIs) และการประเมินผลตามระบบผลสัมฤทธิ์ มากกว่าการมุ่งยึดตามขั้นตอนแบบราชการเดิม ข้อดีของแนวคิด NPM คือ ช่วยให้ภาครัฐมีความคล่องตัว ตอบสนองต่อประชาชนได้รวดเร็ว และมีระบบตรวจสอบที่วัดผลได้จริง อย่างไรก็ตาม นักวิชาการบางกลุ่มได้วิจารณ์ว่า NPM อาจทำให้ละเลยมิติด้านคุณธรรม ความเท่าเทียม และความรับผิดชอบต่อประชาชนในระยะยาว (Pollitt & Bouckaert, 2011) ในประเทศไทย แนวคิด NPM ได้รับการนำมาประยุกต์ใช้ในหลายรูปแบบ เช่น การจัดตั้งหน่วยงานรัฐรูปแบบใหม่ (เช่น องค์การมหาชน) การใช้ระบบ E-Government และการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการตามเกณฑ์ผลสัมฤทธิ์ ซึ่งล้วนได้รับอิทธิพลจากแนวคิดนี้ทั้งสิ้น

สรุป ทฤษฎีการบริหารภาครัฐแนวใหม่ (NPM) เป็นแนวคิดที่เกิดขึ้นช่วงปลายศตวรรษที่ 20 โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพของภาครัฐ โดยการนำหลักการบริหารแบบภาคเอกชนมาใช้ ได้แก่ การเน้นผลสัมฤทธิ์ การวัดผลการดำเนินงาน และการให้บริการที่เน้นประชาชนเป็นศูนย์กลาง มุ่งลดความเป็นทางการของระบบ

ราชการเดิม ด้วยการส่งเสริมความคล่องตัว การใช้ระบบสัญญา และการบริหารแบบกระจายอำนาจ นักบริหารภาครัฐจึงต้องมีบทบาทเหมือน “ผู้จัดการ” ที่บริหารโดยใช้ข้อมูลเชิงประสิทธิภาพและเน้นผลลัพธ์มากกว่ากระบวนการ แนวคิด NPM ช่วยให้ภาครัฐตอบสนองต่อประชาชนได้เร็วขึ้น และสามารถประเมินผลได้อย่างชัดเจน แต่ก็มีข้อวิจารณ์ว่าอาจจะละเลยมิติด้านคุณธรรม ความเท่าเทียม และการมีส่วนร่วมของประชาชน

2. แนวคิดธรรมาภิบาลหรือ Good Governance ได้กลายเป็นกรอบแนวทางสำคัญในการพัฒนาการบริหารภาครัฐทั่วโลก โดยเฉพาะหลังจากที่ World Bank (1992) ได้นำเสนอในรายงาน Governance and Development ปี ค.ศ. 1992 ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมจะไม่สามารถเกิดขึ้นได้อย่างยั่งยืนหากขาดระบบการบริหารที่มีคุณธรรม มีประสิทธิภาพ และโปร่งใส Good Governance ไม่ใช่เพียงคำที่ใช้ในเชิงนโยบาย แต่เป็นระบบความคิดที่ประกอบด้วยหลักสำคัญ 6 ประการ ได้แก่ 1. ความโปร่งใส การดำเนินงานของภาครัฐต้องเปิดเผยข้อมูลให้ประชาชนเข้าถึงและตรวจสอบได้ 2. การมีส่วนร่วม ประชาชนทุกภาคส่วนควรมีโอกาสในการแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจในเรื่องสาธารณะ 3. ความรับผิดชอบ เจ้าหน้าที่รัฐต้องสามารถถูกตรวจสอบ และมีหน้าที่ตอบสนองต่อผลการกระทำของตน 4. ประสิทธิภาพและประสิทธิผล การใช้ทรัพยากรต้องเกิดประโยชน์สูงสุดและไม่สูญเปล่า 5. ความเสมอภาคและครอบคลุม ประชาชนทุกกลุ่มต้องได้รับการอย่างเท่าเทียม ไม่ถูกทอดทิ้ง และ 6. การยึดหลักกฎหมาย การบริหารต้องอยู่ภายใต้กรอบกฎหมาย ไม่ใช่อำนาจตามอำเภอใจ

แนวคิดนี้ได้กลายเป็นเครื่องมือสำคัญในการประเมินคุณภาพของภาครัฐ โดยหลายองค์กรระหว่างประเทศ ได้แก่ UNDP OECD และ World Bank เอง ใช้เป็นเกณฑ์กำกับทิศทางของเงินทุนสนับสนุนและความร่วมมือทางการพัฒนาในระดับโลก นักบริหารรัฐกิจในศตวรรษที่ 21 จึงจำเป็นต้องมีความเข้าใจในหลักธรรมาภิบาล และสามารถแปลงหลักการเหล่านี้ให้เป็นกลไกที่ปฏิบัติได้จริงในองค์กร ได้แก่ การเปิดเผยงบประมาณผ่านระบบออนไลน์ การจัดเวทีรับฟังความคิดเห็น หรือการประเมินผลงานโดยประชาชนในประเทศไทย หลักธรรมาภิบาลได้รับการบรรจุไว้ในกฎหมายหลายฉบับ เช่น พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 และ แนวทางธรรมาภิบาลของสำนักงาน ก.พ.ร. ซึ่งตอกย้ำถึงความสำคัญของหลักการเหล่านี้ในการสร้างความไว้วางใจระหว่างรัฐกับประชาชน

สรุป แนวคิดธรรมาภิบาลมุ่งเน้นให้ภาครัฐบริหารงานอย่างโปร่งใส มีความรับผิดชอบ และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม โดยยึดหลักกฎหมายและความเท่าเทียมเป็นสำคัญ

นักบริหารในศตวรรษที่ 21 ต้องสามารถแปลงหลักการนี้เป็นระบบการทำงานที่ตรวจสอบได้ และสร้างความเชื่อมั่นให้ประชาชนในระยะยาว

3. แนวคิดการบริหารภาครัฐแนวใหม่ร่วม (New Public Governance – NPG) ได้รับการพัฒนาโดย Osborne (2006) เพื่อตอบสนองต่อความซับซ้อนของภาครัฐในโลกยุคปัจจุบัน ซึ่งองค์กรของรัฐไม่ได้เป็นเพียงผู้ให้บริการฝ่ายเดียวอีกต่อไป แต่เป็นเพียงหนึ่งในหลายภาคีที่ร่วมกันสร้างคุณค่าในระบบการให้บริการสาธารณะ การบริหารภาครัฐควรเปลี่ยนจาก “การบริหารจัดการ (Management)” ไปสู่ “การกำกับดูแลแบบมีส่วนร่วม (Collaborative Governance)” โดยเน้นการเชื่อมโยงและทำงานร่วมกับเครือข่ายของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรอิสระภาคประชาสังคมและประชาชนทั่วไป จุดเน้นสำคัญของ NPG คือ การบริหารภายใต้ระบบ Network-Based Governance หรือการบริหารเชิงเครือข่าย ซึ่งเชื่อว่า ไม่มีองค์กรใดสามารถแก้ปัญหาทางสังคมได้โดยลำพัง ความท้าทายของนักบริหารรัฐกิจในแนวทางนี้ คือ การเป็น “นักประสานงาน (Network Facilitator)” มากกว่าการเป็นผู้สั่งการโดยตรง องค์ประกอบสำคัญของแนวคิด NPG ได้แก่ 1. การสร้างความร่วมมือข้ามภาคส่วน 2. การเคารพในความหลากหลายของความคิดเห็นและวัตถุประสงค์ 3. การใช้ความรู้จากภาคประชาชนและชุมชนในการกำหนดนโยบาย และ 4. การให้บริการแบบ Co-Production คือ รัฐและประชาชนร่วมกันผลิตและกำหนดบริการ

การบริหารแบบ NPG มีจุดแข็งในการสร้างความยืดหยุ่นและการตอบสนองต่อความต้องการที่ซับซ้อนของสังคมในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ อย่างไรก็ตาม NPG ต้องอาศัยผู้นำที่มีทักษะเชิงระบบสูง เข้าใจบริบทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และสามารถจัดการความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนระหว่างองค์กรต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุป แนวคิด New Public Governance (NPG) เป็นแนวคิดที่เน้นการบริหารภาครัฐแบบมีส่วนร่วม โดยมองว่าภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนเป็น “เครือข่ายของผู้ร่วมสร้างคุณค่า” นักบริหารรัฐกิจต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้สั่งการเป็นผู้ประสานงานและใช้การมีส่วนร่วมเป็นหัวใจของการกำหนดนโยบายและบริการสาธารณะ

สภาพปัญหาสำหรับนักบริหารรัฐกิจในศตวรรษที่ 21

นักบริหารรัฐกิจในศตวรรษที่ 21 ต้องเผชิญกับสภาพปัญหาที่มีความซับซ้อนและท้าทายมากกว่ายุคที่ผ่านมา โดยเฉพาะในบริบทของโลกาภิวัตน์ การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี และการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคม ปัญหาเหล่านี้มีลักษณะข้ามภาคส่วน

ข้ามพรมแดน และยากต่อการจัดการด้วยวิธีการแบบดั้งเดิม ซึ่งสามารถสรุปเป็นประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1. ความซับซ้อนและไม่แน่นอนของนโยบายสาธารณะ ในยุคที่ข้อมูลข่าวสารไหลเวียนรวดเร็ว การตัดสินใจของนักบริหารต้องอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลที่ไม่สมบูรณ์และสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เช่น วิกฤตการณ์โควิด-19 หรือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ นักบริหารต้องสามารถประเมินความเสี่ยงและตัดสินใจในสภาพที่ไม่แน่นอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Organisation for Economic Co-operation and Development, 2020)

2. การลดความไว้วางใจของประชาชน จากงานวิจัยระบุว่า ความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อภาครัฐลดลงอย่างต่อเนื่องในหลายประเทศ ทั้งจากปัญหาความโปร่งใส การคอร์รัปชัน และความล้มเหลวในการจัดการวิกฤต นักบริหารจึงต้องหาทางฟื้นฟูความไว้วางใจผ่านธรรมาภิบาล การสื่อสารที่จริงใจ และการเปิดพื้นที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วม

3. การเปลี่ยนแปลงเชิงประชากรและสังคม การเข้าสู่สังคมสูงวัย การอพยพย้ายถิ่นฐาน และความหลากหลายทางเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม ทำให้การกำหนดนโยบายต้องมีความอ่อนไหวและยืดหยุ่น นักบริหารจำเป็นต้องมีความเข้าใจในความหลากหลาย และสามารถออกแบบนโยบายที่ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง (United Nations, 2023)

4. การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและปัญหาเชิงดิจิทัล การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในภาครัฐช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ แต่ก็ทำให้เกิดปัญหาใหม่ เช่น ความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัล ความเป็นส่วนตัวของข้อมูล และความมั่นคงทางไซเบอร์ นักบริหารต้องสามารถปรับตัวกับเทคโนโลยีใหม่ และเข้าใจหลักการกำกับดูแลเชิงจริยธรรมในโลกออนไลน์ (World Economic Forum, 2021)

5. ความท้าทายจากการเมืองและแรงกดดันทางนโยบาย การเมืองที่มีความขัดแย้งสูง การแบ่งขั้วทางความคิด และอิทธิพลของกลุ่มผลประโยชน์ ทำให้การดำเนินนโยบายของนักบริหารไม่สามารถดำเนินไปได้อย่างราบรื่น จำเป็นต้องมีทักษะในการเจรจา ประนีประนอม และรักษาสสมดุลระหว่างหลักการกับข้อเท็จจริงทางการเมือง (Peters & Pierre, 2020)

สรุป สภาพปัญหาของนักบริหารรัฐกิจในศตวรรษที่ 21 ต้องเผชิญกับปัญหาที่ซับซ้อน ไม่แน่นอน และเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งในมิติของนโยบาย การเมือง เทคโนโลยี และสังคม ท่ามกลางความไว้วางใจที่ลดลงจากประชาชน นักบริหารยุคใหม่จึงต้องมีทั้งความสามารถเชิงเทคนิค ทักษะข้ามศาสตร์ และจริยธรรมในการตัดสินใจ

การประยุกต์ใช้หลักทศพิธราชธรรมกับการบริหารรัฐกิจในศตวรรษที่ 21

ปัญหาของการบริหารรัฐกิจในศตวรรษที่ 21 มีความซับซ้อนและเชื่อมโยงกัน ต้องการแนวทางแก้ไขที่มีมิติทั้งเชิงเทคนิคและเชิงจริยธรรม หลักทศพิธราชธรรมสามารถเป็นกรอบคิดสำคัญในการแก้ไขปัญหาเหล่านี้ได้อย่างยั่งยืน ดังนี้

1. การแก้ไขปัญหาความซับซ้อนและไม่แน่นอนของนโยบายสาธารณะ นักบริหารต้องตัดสินใจในสถานะข้อมูลไม่สมบูรณ์ สถานการณ์เปลี่ยนแปลงรวดเร็ว และผลกระทบที่คาดการณ์ได้ยาก การประยุกต์ใช้หลักทศพิธราชธรรมกับการบริหารรัฐกิจในศตวรรษที่ 21 สามารถประยุกต์ใช้ได้ เช่น ปัญญา (ตปะ) ความเพียรในการศึกษาและพัฒนาตน สร้างระบบการเรียนรู้ต่อเนื่องสำหรับนักบริหาร จัดตั้งศูนย์วิเคราะห์นโยบายที่ใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ พัฒนาทักษะการคิดเชิงระบบและการคาดการณ์แนวโน้ม ความอดทน (ขันติ) การรับมือกับความไม่แน่นอน สร้างกลไกการทดลองนโยบายขนาดเล็กก่อนขยายผล พัฒนาระบบการติดตามและประเมินผลแบบเรียลไทม์ เตรียมแผนสำรองหลายทางเลือกสำหรับสถานการณ์ต่าง ๆ และความเป็นกลาง (อวิโรธนะ) การตัดสินใจโดยไม่ลำเอียง ใช้หลักฐานเชิงประจักษ์เป็นฐานการตัดสินใจ จัดเวทีรับฟังความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญหลากหลายสาขาสร้างกระบวนการตัดสินใจที่โปร่งใสและตรวจสอบได้ ซึ่งตัวอย่างของการประยุกต์ใช้ เช่น การจัดการวิกฤตโควิด-19 โดยใช้ข้อมูลวิทยาศาสตร์ (ตปะ) ปรับนโยบายตามสถานการณ์ (ขันติ) และไม่เลือกปฏิบัติกลุ่มใด (อวิโรธนะ)

2. การแก้ไขปัญหาการลดความไว้วางใจของประชาชน ประชาชนสูญเสียความเชื่อมั่นต่อภาครัฐจากปัญหาการทุจริต ความไม่โปร่งใส และการไม่รับผิดชอบ การประยุกต์ใช้หลักทศพิธราชธรรมกับการบริหารรัฐกิจในศตวรรษที่ 21 เช่น ความซื่อสัตย์ (อาชชวะ) การสร้างความโปร่งใส เปิดเผยข้อมูลงบประมาณและการใช้จ่ายผ่านระบบออนไลน์ จัดทำรายงานผลการดำเนินงานที่เข้าใจง่ายสำหรับประชาชน สร้างระบบรับเรื่องร้องเรียนและการตอบสนองที่รวดเร็ว ความมีวินัย (ศีล) การปฏิบัติตามกฎหมายและจริยธรรม จัดอบรมจริยธรรมให้กับข้าราชการทุกระดับ สร้างระบบการตรวจสอบภายในที่เข้มแข็ง กำหนดบทลงโทษที่เด็ดขาดสำหรับการกระทำผิด ความเสียสละ (ทาน) การให้บริการอย่างเต็มใจ พัฒนาระบบบริการประชาชนที่สะดวก รวดเร็ว และเท่าเทียม สร้างช่องทางการสื่อสารสองทางกับประชาชน จัดกิจกรรมรับฟังความคิดเห็นและตรวจสอบจากประชาชนอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งตัวอย่างของการประยุกต์ใช้ เช่น ระบบ E-Government ที่โปร่งใส ประชาชนสามารถตรวจสอบขั้นตอนการอนุมัติ ระยะเวลา และค่าใช้จ่ายได้แบบเรียลไทม์

3. การแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงเชิงประชากรและสังคม สังคมสูงวัย ความหลากหลายทางวัฒนธรรม และการอพยพย้ายถิ่นฐาน ต้องการนโยบายที่ครอบคลุม และเท่าเทียม การประยุกต์ใช้หลักทศพิธราชธรรมกับการบริหารรัฐกิจในศตวรรษที่ 21 สามารถประยุกต์ใช้ได้ เช่น ความเมตตา (อวิหิงสา) การไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง ออกแบบนโยบายที่คำนึงถึงกลุ่มเปราะบางและชายขอบ สร้างระบบสวัสดิการที่ครอบคลุมทุกกลุ่มวัย พัฒนาบริการสาธารณะที่เข้าถึงได้สำหรับผู้พิการและผู้สูงอายุ ความอ่อนน้อม (มัททวะ) การเคารพความแตกต่าง สร้างนโยบายที่สะท้อนความหลากหลายทางวัฒนธรรม จัดตั้งคณะกรรมการที่มีตัวแทนจากทุกกลุ่มในสังคม พัฒนาข้าราชการให้มีความเข้าใจในความแตกต่างทางวัฒนธรรม การให้ (บริจาค) การแบ่งปันทรัพยากรอย่างเป็นธรรม จัดสรรงบประมาณตามความจำเป็นของแต่ละพื้นที่ สร้างกลไกการถ่ายโอนทรัพยากรจากพื้นที่ที่มีศักยภาพสูงไปยังพื้นที่ด้อยโอกาส พัฒนาระบบสวัสดิการสังคมที่ยั่งยืน ซึ่งตัวอย่างของการประยุกต์ใช้ เช่น โครงการหมู่บ้านอัจฉริยะสำหรับผู้สูงอายุ ใช้เทคโนโลยีช่วยดูแล สุขภาพและสร้างชุมชนการเรียนรู้

4. การแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและปัญหาเชิงดิจิทัล ความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัล ปัญหาความเป็นส่วนตัว และความมั่นคงทางไซเบอร์ การประยุกต์ใช้หลักทศพิธราชธรรมกับการบริหารรัฐกิจในศตวรรษที่ 21 สามารถประยุกต์ใช้ได้ เช่น ความเพียร (ตปะ) การพัฒนาทักษะดิจิทัล จัดอบรมให้ข้าราชการมีทักษะดิจิทัลที่ทันสมัย สร้างศูนย์การเรียนรู้ดิจิทัลสำหรับประชาชน พัฒนาหลักสูตรการศึกษาที่เน้นทักษะศตวรรษที่ 21 ความยุติธรรม (อวิโรธนะ) การลดความเหลื่อมล้ำดิจิทัล ขยายโครงข่ายอินเทอร์เน็ตไปยังพื้นที่ห่างไกล จัดหาอุปกรณ์ดิจิทัลให้กับกลุ่มเปราะบาง สร้างจุดบริการดิจิทัลชุมชนในพื้นที่ที่เข้าถึงยาก ความไม่เบียดเบียน (อวิหิงสา) การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล จัดทำกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่เข้มงวด สร้างระบบรักษาความปลอดภัยทางไซเบอร์ ให้ความรู้เรื่องการใช้อย่างปลอดภัย ตัวอย่างการประยุกต์ใช้ เช่น โครงการ “ดิจิทัลประชาชน” ฝึกอบรมทักษะดิจิทัลให้กับผู้สูงอายุและกลุ่มเปราะบางโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

5. การแก้ไขปัญหาความท้าทายจากการเมืองและแรงกดดันทางนโยบาย การเมืองที่ขัดแย้ง กลุ่มผลประโยชน์ และแรงกดดันที่ทำให้การดำเนินนโยบายไม่ราบรื่น การประยุกต์ใช้หลักทศพิธราชธรรมกับการบริหารรัฐกิจในศตวรรษที่ 21 เช่น ความไม่โกรธ (อักโกธะ) การจัดการความขัดแย้ง พัฒนาทักษะการเจรจาและการประนีประนอมของนักบริหาร สร้างกลไกการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทที่เป็นกลาง ใช้ข้อมูลและเหตุผลแทนอารมณ์

ในการตอบสนองต่อการวิจารณ์ ความอดทน (ขันติ) การทนต่อแรงกดดัน สร้างระบบสนับสนุนทางจิตใจสำหรับนักบริหารระดับสูง จัดทำแผนการสื่อสารที่ชัดเจนสำหรับนโยบายที่ไม่เป็นที่นิยม พัฒนาระบบการตัดสินใจที่อิงหลักวิชาการมากกว่าความนิยม ความไม่ลำเอียง (อวิโรธนะ) การรักษาความเป็นกลาง สร้างระบบการตรวจสอบที่อิสระจากการเมือง กำหนดหลักเกณฑ์การตัดสินใจที่โปร่งใสและสอดคล้องกับกฎหมาย พัฒนาวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นการบริการประชาชนมากกว่าการเมือง ตัวอย่างการประยุกต์ใช้ เช่น การจัดการปัญหาผลกระทบสิ่งแวดล้อม ใช้ข้อมูลวิทยาศาสตร์ (อภิปรัชญา) รับฟังทุกฝ่าย (ขันติ) และตัดสินใจตามหลักประโยชน์ส่วนรวม (อวิโรธนะ)

หลักทศพิธราชธรรมกับการบริหารรัฐกิจในศตวรรษที่ 21 สามารถนำมาใช้แบบบูรณาการได้ เช่น ระดับนโยบาย จัดทำจรรยาบรรณนักบริหารรัฐกิจที่อิงตามหลักทศพิธราชธรรม สร้างระบบการประเมินผลงานที่รวมมิติคุณธรรมและประสิทธิภาพ พัฒนาโครงการพัฒนาผู้นำภาครัฐที่เน้นการบูรณาการความรู้และคุณธรรม ระดับองค์กร สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นการให้บริการด้วยจิตสำนึกสาธารณะ จัดตั้งคณะกรรมการจริยธรรมที่มีอำนาจในการบังคับใช้ พัฒนาระบบการสื่อสารภายในที่เปิดกว้างและสร้างสรรค์ และระดับบุคคล จัดอบรมการพัฒนาตนตามหลักทศพิธราชธรรมสำหรับนักบริหารทุกระดับ สร้างระบบการติดตามและพัฒนาตนเองต่อเนื่อง ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างนักบริหารผู้มีจริยธรรม

สรุป การประยุกต์ใช้หลักทศพิธราชธรรมในการแก้ไขปัญหาการบริหารรัฐกิจจึงไม่เพียงเป็นการนำหลักธรรมโบราณมาใช้ แต่เป็นการสร้างระบบการบริหารที่มีรากฐานทางจริยธรรมที่แข็งแกร่ง สามารถรับมือกับความท้าทายของโลกยุคใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ใหม่นี้เสนอการประยุกต์ใช้หลักทศพิธราชธรรมในการพัฒนานักบริหารรัฐกิจสำหรับศตวรรษที่ 21 ด้วยการออกแบบที่เปรียบเสมือนต้นไม้ที่มีการเจริญเติบโตอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยแสดงให้เห็นถึงการไหลเวียนของความรู้และคุณธรรมจากระดับพื้นฐานไปสู่การประยุกต์ใช้ในทางปฏิบัติ ดังนี้

ทศพิธราชธรรม ซึ่งประกอบด้วยหลักธรรม 10 ประการ ได้แก่ ทาน ศีล บริจาค อาศวชะ มัททวะ ตปะ อภิปรัชญา ขันติ และอวิโรธนะ ไม่ใช่เพียงหลักธรรมที่ล้ำสมัยแต่เป็นกรอบจริยธรรมที่มีความร่วมสมัยและสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหา

การบริหารรัฐกิจในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ หลักธรรมเหล่านี้สอดคล้องกับแนวคิดการบริหารสมัยใหม่ เช่น ธรรมาภิบาล ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม และการบริหารแบบมีส่วนร่วม

การแก้ไขปัญหาเฉพาะของการบริหารรัฐกิจยุคใหม่ การศึกษาได้แสดงให้เห็นว่า ทศพิธราชธรรมสามารถใช้แก้ไขปัญหาคำคัญ 5 ด้าน ของการบริหารรัฐกิจ ได้แก่ 1. ความซับซ้อนของนโยบายสาธารณะ ประยุกต์ใช้ตปะ (ความเพียร) ขันติ (ความอดทน) และ อวิโรธนะ (ความเป็นกลาง) ในการตัดสินใจอย่างมีสติปัญญาและไม่ลำเอียง 2. การลดความไว้วางใจของประชาชน ประยุกต์ใช้อาหะวะ (ความซื่อสัตย์) ศีล (วินัยธรรม) และทาน (การเสียสละ) เพื่อสร้างความโปร่งใสและการบริการที่เต็มใจ 3. การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและประชากร ประยุกต์ใช้อวิหิงสา (ความเมตตา) มัททวะ (ความอ่อนน้อม) และบริจาค (การให้) มาใช้ในการดูแลความหลากหลายและไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง 4. การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ประยุกต์ใช้ตปะ (ความเพียร) ในการพัฒนาทักษะดิจิทัล อวิโรธนะ (ความยุติธรรม) ในการลดความเหลื่อมล้ำ และอวิหิงสา (การไม่เบียดเบียน) ในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล และ 5. ความท้าทายทางการเมือง ประยุกต์ใช้อักโกธะ (ความไม่โกรธ) ขันติ (ความอดทน) และอวิโรธนะ (ความไม่ลำเอียง) ในการจัดการความขัดแย้งและรักษาความเป็นกลาง

กรอบการดำเนินงานแบบบูรณาการ การศึกษาได้นำเสนอกรอบการดำเนินงาน 4 มิติ ที่ครอบคลุม มิติการพัฒนาตนเอง การเรียนรู้ต่อเนื่อง การฝึกวินัยตนเองและการเตรียมพร้อมทางจิตใจ มิติการบริหารองค์กร ความโปร่งใส การสร้างสภาพแวดล้อมที่เปิดกว้าง และการจัดการความขัดแย้ง มิติการบริการสาธารณะ การเสียสละเพื่อส่วนรวม การดูแลกลุ่มเปราะบาง และการจัดสรรที่เป็นธรรม มิติการปฏิสัมพันธ์กับสังคม การสละอัตตา การรับฟังความเห็น และการอดทนต่อการวิจารณ์ ซึ่งการประยุกต์ใช้ทศพิธราชธรรมในการบริหารรัฐกิจจะนำไปสู่ผลลัพธ์ 5 ด้านหลัก ได้แก่

1. การเสริมสร้างภาวะผู้นำที่มีคุณธรรม ผู้นำที่มีความเสียสละ ซื่อสัตย์และยุติธรรม สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีและสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา
2. การลดปัญหาคอร์รัปชันและอำนาจนิยม ระบบตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพและวัฒนธรรมความซื่อสัตย์จะช่วยลดการทุจริตในระบบราชการ
3. การสร้างความไว้วางใจระหว่างภาครัฐกับประชาชน ความโปร่งใสในการดำเนินงานและการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนจะเพิ่มความเชื่อมั่นต่อสถาบันรัฐ

4. การพัฒนาระบบราชการให้มีจิตสำนึกสาธารณะ การบริการที่เน้นประชาชนเป็นศูนย์กลางและมีความเข้าใจในความต้องการของสังคม

5. ความสามารถในการรับมือกับวิกฤตสมัยใหม่ การบริหารที่มีความยืดหยุ่น สติปัญญา และความมั่นคงทางจิตใจในการเผชิญความท้าทาย

สรุป ทศพิธราชธรรมเป็นมากกว่าหลักธรรมทางศาสนา แต่เป็นกรอบจริยธรรมที่สามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนานักบริหารรัฐกิจให้มีความเป็นมืออาชีพและมีคุณธรรม การประยุกต์ใช้หลักธรรมเหล่านี้ไม่เพียงจะช่วยแก้ไขปัญหการบริหารรัฐกิจในปัจจุบัน แต่ยังเป็นการวางรากฐานสำหรับการสร้างระบบราชการที่ยั่งยืน มีคุณธรรม และสามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง

คปะ - ปัญญา ขันติ - ความอดทน อวิโรธนะ - ความเป็นกลาง
การเรียนรู้ต่อเนื่อง การทดลองนโยบาย การตัดสินใจเชิงหลักฐาน

อาชชวะ - ความซื่อสัตย์ ศีล - วินัย ทาน - การเสียสละ
ความโปร่งใส การปฏิบัติตามจริยธรรม การบริการประชาชน

อวิหิงสา - ความเมตตา มัททวะ - ความอ่อนน้อม บริจาค - การให้
ไม่ทิ้งใคร เคารพความแตกต่าง แบ่งปันทรัพยากร

คปะ - ความเพียร อวิโรธนะ - ความยุติธรรม อวิหิงสา - ไม่เบียดเบียน
พัฒนาทักษะดิจิทัล อดความเหลื่อมล้ำ คุ้มครองข้อมูล

อักโกระ - ไม่โกรธ ฌันติ - ความอดทน อวิโรธนะ - ไม่ลำเอียง
จัดการความขัดแย้ง ทนต่อแรงกดดัน รักษาความเป็นกลาง

ทศพิธราชธรรม

นักบริหารยุคใหม่

ผู้นำที่มีคุณธรรม ลดปัญหาคอร์รัปชัน เพิ่มความไว้วางใจ สร้างจิตสำนึก สูความยั่งยืน

ภาพที่ 1 ทศพิธราชธรรมสำหรับนักบริหารรัฐกิจในศตวรรษที่ 21

สรุป

หลักทศพิธราชธรรมเป็นแนวทางคุณธรรมที่พระพุทธศาสนาบัญญัติไว้สำหรับผู้นำในการปกครองประเทศ โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างผู้นำที่มีความเสียสละ ความยุติธรรม และความเมตตา เมื่อพิจารณาในบริบทของการบริหารรัฐกิจในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเต็มไปด้วย

ความซับซ้อน ความหลากหลาย และการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว พบว่าหลักธรรมชุดนี้ ยังคงมีความร่วมสมัยและสามารถประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การนำหลักทศพิธราชธรรมมาใช้ในการบริหารภาครัฐช่วยส่งเสริมจริยธรรมในการตัดสินใจ เพิ่มความโปร่งใสในการบริหาร และฟื้นฟูความไว้วางใจของประชาชนต่อระบบราชการ นักบริหารที่มีคุณธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมจะสามารถประสานผลประโยชน์ของรัฐและประชาชนได้อย่างสมดุล พร้อมทั้งรักษาความมั่นคงทางจิตใจในการเผชิญแรงกดดันจากภาวะวิกฤตหรือความขัดแย้ง ดังนั้น การประยุกต์ใช้ทศพิธราชธรรมจึงไม่ใช่เพียงการฟื้นฟูหลักธรรมทางศาสนา แต่เป็นการวางรากฐานเชิงจริยธรรมสำหรับการบริหารประเทศในยุคใหม่ ที่ให้ความสำคัญกับ “ความถูกต้อง” ควบคู่กับ “ความสามารถ” ซึ่งจะนำไปสู่การบริหารที่ยั่งยืน โปร่งใส และได้รับการยอมรับจากทุกภาคส่วนของสังคม

เอกสารอ้างอิง

- พอเพียง. (ม.ป.ป.). ทศพิธราชธรรมของ “พระธรรมราชา”. สืบค้น 15 มิถุนายน 2568, จาก <https://www.porpeang.org/categorycontent/1742/tenwords>
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- Cooper, T. L. (2012). *The Responsible Administrator: An Approach to Ethics for The Administrative Role* (6th ed.). San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- Denhardt, R. B. & Denhardt, J. V. (2015). *Public Administration: An Action Orientation* (7th ed.). Boston, MA: Cengage Learning.
- Frederickson, H. G. (2010). *Social Equity and Public Administration: Origins, Developments, and Applications*. Armonk, NY: M.E. Sharpe.
- Hood, C. (1991). A Public Management for All Seasons?. *Public Administration*, 69(1), 3–19.
- Organisation for Economic Co-operation and Development. (2020). *Government At a Glance 2020*. Paris: OECD Publishing.
- Osborne, S. P. (2006). The New Public Governance?. *Public Management Review*, 8(3), 377–387.
- Peters, B. G. & Pierre, J. (2020). *Governance, Politics and The State* (2nd ed.). London: Red Globe Press.

- Pollitt, C. & Bouckaert, G. (2011). *Public Management Reform: A Comparative Analysis New Public Management, Governance, and The Neo-Weberian State* (3rd ed.). Oxford: Oxford University Press.
- United Nations. (2023). *World Public Sector Report 2023: Transforming Institutions for A More Resilient Future*. New York, NY: United Nations.
- _____. (2023). *World Social Report 2023: Leaving No One Behind in An Ageing World*. New York, NY: UN DESA.
- World Bank. (1992). *Governance and Development*. Washington, DC: World Bank.
- World Economic Forum. (2021). *Global Technology Governance Report 2021*. Geneva: World Economic Forum.